ΜΙΑ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Προδομένη νεολαία

ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

3.- Χίλιοι φοιτητές χωρίς στέγη τῆς ἀνθρωπιᾶς

ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ

ΠΑΤΡΑ. Τοῦ ἀπεσταλμένου μας.

ΧΙΛΙΟΙ περίπου φοιτητές τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν δέν εἶχαν βρῆ, ὥς τά τέλη Ὀκτωβρίου, δωμάτια γιά νά μείνουν κατά τή διάρκεια τῆς φετινῆς ἀκαδημαϊκῆς χρονιᾶς. Νέοι ἀπ' ὅλα τά μέρη τῆς Ἑλλάδος, πού ἦλθαν νά σπουδάσουν στήν Πάτρα, ἀντιμετώπισαν ξανά κι' ἐφέτος ὀξύτατο πρόβλημα στέγης. «Στοιβάχτηκαν» προσωρινά σέ διαμερίσματα νοικιασμένα ἀπό συναδέλφους τους, ἤ ἔμειναν γιά ἀρκετό χρόνο σέ ἀκριβοπληρωμένα δωμάτια ξενοδοχείων.

● ΤΕΛΙΚΑ, ὕστερα ἀπό ἐκκλήσεις τοῦ Πανεπιστημίου καί τῶν τοπικῶν ἐφημερίδων, κατάφεραν νά βολευτοῦν ὅπως - ὅπως σέ ὑπόγεια, συνήθως, διαμερίσματα, ἤ σέ δωμάτια πού τούς παραχώρησαν οἰκογένειες Πατρινῶν. Κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες θά διαβάσουν ὅλο τό χρόνο γιά νά προσέλθουν στό τέλος στίς ἐξετάσεις τους. Τήν ἐρχόμενη ἀκαδημαϊκή χρονιά πάλι τό ἴδιο φαινόμενο θά ἐμφανισθῆ, ἀκόμη ὅμως ὀξύτερο, ἀφοῦ ὁ σπουδαστικός πληθυσμός θά ἔχη αὐξηθῆ μέ τήν εἴσοδο τῶν νέων φοιτητῶν στό Πανεπιστήμιο Πατρῶν.

● ΓΙΑ νά ἀντιληφθῆ κανένας τήν ἔκταση τοῦ προβλήματος πρέπει νά ἀναφέρουμε ὅτι ἀπό τούς 1.800 περίπου φοιτητές, πού σπούδαζαν πέρυσι στό Πανεπιστήμιο Πατρῶν, μόνο 120 ἦσαν Πατρινοί. Νά ἕνας χαρακτηριστικός πίνακας, πού δείχνει τήν προέλευση τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν:

Ἀθήνα	44 %
Ἀχαΐα	13 %
Πελοπόννησος ..	13 %
Ὑπόλοιπη χώρα..	30 %

Σήμερα, ὁ ἀριθμός τῶν φοιτητῶν στό Πανεπιστήμιο Πατρῶν εἶναι περίπου 2.200. Στό ἄμεσο μέλλον προβλέπεται νά φθάση τούς 5.000, μέ συνεχῆ τάση αὐξήσεως. Εἶναι φανερό ὅτι, χρόνο μέ τό χρόνο καί ἐφ' ὅσον δέν ληφθοῦν ριζικά μέτρα γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῆς φοιτητικῆς κατοικίας, οἱ φοιτητές θά ἀντιμετωπίζουν μέ πραγματική ἀγωνία τή φθινοπωρινή τους κάθοδο στήν Πάτρα γιά νά παρακολουθήσουν τά μαθήματά τους.

Η ΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Η ΓΝΩΜΗ πού ἐπικρατεῖ ἐδῶ εἶναι ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἀρνοῦνται νά νοικιάσουν δωμάτια σέ φοιτητές, ἐπειδή φοβοῦνται τή φθορά πού εἶναι ἐνδεχόμενο νά ὑποστοῦν οἱ ἰδιοκτησίες τους. Ἄλλοι γιατί δέν θέλουν νά χαλάσουν τήν οἰκογενειακή τους ἀτμόσφαιρα ἀπό τήν παρουσία μέσα στό σπίτι τους ἑνός νέου παιδιοῦ, πού δέν τό γνωρίζουν.

● ΣΕ ΤΟΠΙΚΗ ἐφημερίδα διαβάζω:

«Πολλοί Πατρινοί ἀρνοῦνται νά νοικιάσουν δωμάτια σέ φοιτητές. Τήν ἄρνησή τους αὐτή τήν δικαιολογοῦν μέ πολλούς τρόπους, ὅτι δηλαδή "θά μᾶς σακατέψουν τό δωμάτιο", ἤ "θά μᾶς... χαρίσουν νοίκια" ἤ ἀκόμη "θά τά χρησιμοποιήσουν γιά πράγματα ἄσχετα μέ τίς σπουδές τους". "Τό ἐρώτημα ὅμως, εἶναι κατά πόσον οἱ ἰσχυρισμοί αὐτοί μποροῦν νά σταθοῦν..."».

● Ο ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΣ σύλλογος, γιά νά δείξη τίς παντοειδεῖς δυσκολίες πού βρίσκουν οἱ φοιτητές πού ζητοῦν δωμάτια στήν Πάτρα, μοῦ ἔδωσε τήν παρακάτω προσφορά - ἀπάντηση στήν ἔκκληση τοῦ Πανεπιστημίου γιά τή διάθεση στέγης στούς φοιτητές:

«Διαθέτομεν 1 εὐρύχωρον δωμάτιον πλήρως ἐπιπλωμένον (ἄνευ γραφείου) μετά θερμάνσεως καλοριφέρ, τηλεοράσεως, ἄνευ τηλεφώνου εἰς τόν β' ὄροφον πολυτελοῦς πολυκατοικίας.

»Διατίθεται εἰς φοιτητήν εὐγενέστατον, τυπικότατον, διακριτικότατον, ἀπό οἰκογένειαν εὐγενῆ. Ἐάν εἶναι δυνατόν ὁ ὑποψήφιος νά μή καπνίζη, ἐπίσης νά μή δέχεται ἐπισκέψεις εἰς τό δωμάτιόν του. Αἰτούμενον ἐνοίκιον δραχμαί 1.800 μέ προκαταβολήν ἑνός μηνός».

● ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ἀντιμετωπίζει τό πρόβλημα ὁ Δήμαρχος Πατρέων κ. Γκολφινόπουλος:

«Ἡ ἀπότομη αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ —λέει— δημιούργησε στεγαστικά προβλήματα. Οἱ πολυκατοικίες ὅμως, οἱ ζωντανές αὐτές φυλακές πού ζοῦμε σήμερα, νομίζω ὅτι ἐν τῷ μεταξύ θά καλύψουν καί τίς ἀνάγκες τῶν φοιτητῶν».

● ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ, ὅπως πληροφορήθηκα, ἄρχισε νά κινῆ τό κερδοσκοπικό ἐνδιαφέρον διαφόρων ἐπιχειρηματιῶν. Ἤδη, λέγεται, ὅτι στόν ΕΟΤ ἐκκρεμεῖ αἴτηση ἑνός ἐπιχειρηματία νά χρηματοδοτήση τήν ἀνέγερση μιᾶς μεγάλης πανσιόν, πού τόν χειμῶνα θά διαθέτη δωμάτια σέ φοιτητές καί τό καλοκαίρι σέ τουρίστες.

● ΑΠΟ ἐπίσημη πλευρά τό θέμα ἀντιμετωπίζεται μέ ἐκκλήσεις στούς κατοίκους τῆς Πάτρας καί μέ ἕνα προγραμματισμό γιά τό μέλλον, πού δέν καλύπτει παρά μικρό μέρος τῶν ἀναγκῶν τοῦ σπουδαστικοῦ κόσμου.

● ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ἔχει συγκροτήσει μιά ἐπιτροπή γιά τή στέγαση τῶν φοιτητῶν. Σκοπός τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι νά βοηθήση στήν ἐξεύρεση φοιτητικῶν δωματίων.

● ΜΕΣΩ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἱδρύματος ἔχει ἀνατεθῆ σέ γραφεῖο μελετῶν ἡ μελέτη Φοιτητικοῦ Οἴκου στόν ὁποῖο ὅταν θά ἀνεγερθῆ θά μποροῦν νά στεγασθοῦν 500 σπουδαστές. Σύμφωνα μέ τίς προβλέψεις, ὁ Φοιτητικός Οἶκος θά εἶναι ἕτοιμος μετά τριετία, ὅταν ὁ ἀριθμός τῶν φοιτητῶν θά ἔχη φθάσει τούς 5.000.

Φοιτητικά δωμάτια στήν Πάτρα. Ὅπως συμβαίνει καί στή Θεσσαλονίκη καί στά Γιάννενα, ἔτσι καί ἐδῶ τό πρόβλημα τῆς στέγης εἶναι ἀπό τά βασανιστικώτερα γιά τούς φοιτητές

ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ αὐτή τοῦ προβλήματος τό ἴδιο τό «Ρυθμιστικό Σχέδιο» τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν τήν κρίνει ἀνεπαρκέστατη. Συγκεκριμένα προτείνει:

«Τό Πανεπιστήμιο νά προωθήση τό ταχύτερον ἀνάθεσιν μελέτης δι' ἀνέγερσιν προσθέτων φοιτητικῶν κατοικιῶν διαφόρων τύπων εἰς τόν χῶρον τοῦ Πανεπιστημίου. Ἐάν ἡ κατασκευή τῆς ἤδη ὑπό μελέτην Φοιτητικῆς Στέγης περατωθῆ ἐγκαίρως, ὥστε αἱ πρῶται κατοικίαι νά εἶναι ἕτοιμαι τόν Σεπτέμβριον τοῦ 1975, μικρόν μόνον μέρος τῶν ἀναγκῶν στέγης τοῦ φοιτητικοῦ πληθυσμοῦ θά καλύψη, ὡς γίνεται φανερόν ἀπό τήν ἐξέλιξιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σπουδαστῶν, ὁ ὁποῖος θά εἶναι τῆς τάξεως τῶν 5.000 εἰς τό ἐγγύς μέλλον».

● ΧΡΟΝΟ μέ τό χρόνο, ὅλο καί περισσότεροι φοιτητές θά ἀντιμετωπίζουν στήν Πατρα πρόβλημα στέγης. Σ' αὐτό τό συμπέρασμα μπορεῖ νά καταλήξη κανείς ἀπό τήν παράθεση τῶν στοιχείων πού προηγήθηκαν. Κι' αὐτή εἶναι ἡ μιά πλευρά τοῦ ζητήματος. Ὑπάρχουν ὅμως δυό ἀκόμη ὄψεις σημαντικές.

● Η ΠΡΩΤΗ ἐπισημαίνεται πάλι ἀπό τό «Ρυθμιστικό Σχέδιο»:

«Ἡ ἔλλειψις φοιτητικῆς κατοικίας ἐντός τοῦ πανεπιστημιακοῦ χώρου, ὑποχρεώνει τούς σπουδαστάς εἰς μετακίνησιν ἀπό τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν πρός τό ἐν Ρίῳ οἰκόπεδον τοῦ Πανεπιστημίου». Ἐφ' ὅσον σιγά - σιγά θά μεταφέρωνται πρός τήν πανεπιστημιούπολη οἱ σχολές καί τά ἐργαστήρια, ἡ ἔλλειψη αὐτή θά δημιουργῆ προβλήματα χρόνου καί ταλαιπωρίας γιά τούς φοιτητές, οἱ ὁποῖοι θά εἶναι ὑποχρεωμένοι νά ἀνεβοκατεβαίνουν μιά καί δυό φορές τήν ἡμέρα στό χῶρο τῆς πανεπιστημιουπόλεως. Ἤδη σήμερα πολλοί ἀναγκάζονται νά σπαταλοῦν τόν χρόνο τους στό δρόμο καί νά περνᾶνε μ' ἕνα σάντουϊτς τό μεσημέρι τους στό Ρίο.

ΑΚΡΙΒΑ ΕΝΟΙΚΙΑ

ΣΟΒΑΡΩΤΕΡΗ παρουσιάζεται ἡ κατάσταση σήμερα ἀπό πλευρᾶς ἐνοικίων. Ἕνα δωμάτιο στήν Πάτρα νοικιάζεται σήμερα γύρω στίς 1.000 δραχμές τό μῆνα. Συνήθως, εἶναι ὑπόγειο, χωρίς τίς στοιχειώδεις εὐκολίες (μπάνιο, θέρμανση κλπ.), σέ ἐμπορικές κατασκευές πού γίνονται ἀποκλειστικά γιά ἐκμετάλλευση κι' ὄχι γιά ἰδιοκατοίκηση. Ἐπισκέφθηκα φοιτητικά δωμάτια, πού δέν τά βλέπει ὁ ἥλιος, φοιτητικά διαμερίσματα πού ζοῦν πολλοί φοιτητές μαζί γιά νά μπορέσουν νά ἀνταποκριθοῦν στά ἔξοδα. Γιατί, πάνω στό ἐνοίκιο πρέπει νά προσθέση κανείς τά ἔξοδα γιά τή συντήρηση, γιά τή θέρμανση, γιά τά κοινόχρηστα. Κι' ἀκόμη ἡ μεγάλη ζήτηση δωματίων καί ἡ στενότητα πού ὑπάρχει δημιουργεῖ μιά συνεχῆ τάση αὐξήσεως τῶν ἐνοικίων, ὅπως διαπιστώνεται καί ἀπό τούς συντάκτες τοῦ «Ρυθμιστικοῦ Σχεδίου» τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν

● ΕΛΛΕΙΨΗ στέγης, ἀκριβή στέγη, ἀκατάλληλη στέγη, εἶναι ἡ σημερινή εἰκόνα. Ἔλλειψη στέγης, ἀκριβή στέγη, ἀκατάλληλη γιά φοιτητές στέγη, διαγράφεται ἡ αὐριανή εἰκόνα. Πῶς ἀντιμετωπίζουν τήν κατάσταση οἱ φοιτητές;

● ΑΠΟ τίς συζητήσεις μέ τό διοικητικό συμβούλιο τοῦ φοιτητικοῦ συλλόγου ἔβγαλα τό συμπέρασμα ὅτι τά μέλη του τοποθετοῦν τό πρόβλημα στή σχέση Πάτρα - φοιτητές. Πιό συγκεκριμένα ἀναζητοῦν τή λύση του στήν ἀλλαγή τῆς συμπεριφορᾶς ὁρισμένων κατοίκων τῆς πόλεως, πού ἀρνοῦνται νά νοικιάσουν δωμάτια στούς φοιτητές.

● ΑΝΤΙΘΕΤΑ, φοιτητές μέ τούς ὁποίους συζήτησα πιστεύουν ὅτι ἡ ἐξασφάλιση φοιτητικῆς στέγης ἀποτελεῖ ὑποχρέωση τοῦ κράτους τό ὁποῖο μπορεῖ νά λύση ἱκανοποιητικά τό ζήτημα.

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΜΠΟΡΕΙ

ΔΕΚΑ χρόνια πρίν, τήν ἄνοιξη τοῦ 1963, τό Δ' Πανσπουδαστικό Συνέδριο ἀντιμετωπίζοντας τό ἴδιο θέμα εἶχε καταλήξει στήν παρακάτω ἀπόφαση:

«Ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν φοιτητῶν δέν εἶναι μόνιμοι κάτοικοι τῶν δυό πανεπιστημιακῶν κέντρων. Τό γεγονός αὐτό θέτει αὐτομάτως ἕνα κρίσιμο θέμα.

»Σήμερα, ὁ ἐπαρχιώτης, πού σπουδάζει στήν Ἀθήνα καί στή Θεσσαλονίκη, ἀντιμετωπίζει ὀξύτατο τό πρόβλημα τῆς στέγης. Οἱ περιορισμένες οἰκονομικές δυνατότητες, τόν ὁδηγοῦν συνήθως σέ τρωγλοδυτικοῦ τύπου δωμάτια καί κοινοβιακοῦ χαρακτῆρα στέγαση. Τό ὅραμα τῆς "Πανεπιστημιούπολης" δέν εἶναι σέ θέση νά τόν ἀπαλλάξη ἀπό τό κρύο, τήν ὑγρασία, τήν ἀνθυγιεινή ἀτμόσφαιρα τοῦ δωματίου του. Ὄχι πώς δέν θέλει νά βλέπη σέ μιά προοπτική τά πράγματα ὁ φοιτητής, ἀλλά ἐπειδή μιά προοπτική σημαίνει μιά συνέχεια. Μιά συνέχεια πού δέν ὑπάρχει, γιατί δέν ὑπάρχει ἡ ἀρχή. Πᾶνε ἀρκετά χρόνια ἀπό τότε πού ὁ "Οἶκος Φοιτητοῦ" τῆς ὁδοῦ Πατησίων ἔπαψε νά λειτουργῆ κι' ὅλο αὐτό τό διάστημα, δέν ἔγινε τίποτα γιά νά πληρωθῆ τό κενό, ἐνῶ ταυτόχρονα ἐξωεκπαιδευτικοί παράγοντες συνέχισαν νά ἱδρύουν διάφορα οἰκοτροφεῖα, ἀποβλέποντας σέ ποικίλα ὀφέλη, ἀκόμη καί πολιτικά. Γιά "Σπίτι τοῦ Φοιτητῆ" οὔτε λόγος νά γίνεται.

»Τό πρόβλημα τῆς φοιτητικῆς στέγης, ὁριστικά καί μόνιμα θά λυθῆ μέ τήν οἰκοδόμηση πανεπιστημιουπόλεων ἤ πανεπιστημιακῶν οἰκισμῶν. Ἡ μακροπρόθεσμη ὅμως προοπτική δέν αἴρει τήν ἄμεση καί ἐπιτακτική ἀνάγκη τῆς δημιουργίας φοιτητικῆς λέσχης. Εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο κάθε Ἵδρυμα καί Σχολή νά ἀποκτήσουν "Σπίτι τοῦ φοιτητῆ". Πρέπει κατά Ἱδρύματα καί κατά Σχολές, νά λειτουργήσουν φοιτητικά σπίτια, μέ ἀριθμό κρεβατιῶν ἴσο πρός τό σύνολο τῶν ἀπόρων τῆς 1ης, 2ης καί 3ης κατηγορίας, πού φοιτοῦν στό συγκεκριμένο Ἵδρυμα ἤ τή Σχολή. Στά φοιτητικά σπίτια ἔχουν δικαίωμα νά ἐγκατασταθοῦν οἱ ἄποροι φοιτητές ἀπό τήν ἐπαρχία, ὅλων τῶν κατηγοριῶν ἀπόρους, ἀκόμη καί μέλη πολυτέκνων οἰκογενειῶν, μέ ἐπιβάρυνση 50 δρχ. τό μῆνα, χωρίς καμμιά διάκριση.

»Γιά τόν σκοπό αὐτό, τό κράτος πρέπει νά διαθέτη εἰδικά κονδύλια κατά Ἵδρυμα καί Σχολή, ὥστε νά νοικιαστοῦν οἱ ἀπαραίτητοι καί κατάλληλοι χῶροι, νά διαρρυθμιστοῦν καί νά ἐπιπλωθοῦν, ἄνετα καί καλαίσθητα».

● ΑΠΟ τότε δημιουργήθηκαν δυό νέα πανεπιστημιακά κέντρα, στήν Πάτρα καί στά Γιάννενα. Ὁ ἀριθμός τῶν φοιτητῶν αὐξήθηκε 2½ φορές, ἀλλά ἡ κατάσταση —τουλάχιστο γιά τούς φοιτητές τῆς Πάτρας— εἶναι χειρότερη ἀπό πλευρᾶς στέγης. Τό «Σπίτι τοῦ Φοιτητῆ», ἡ ἐξασφάλιση δηλαδή ἄμεσα φθηνῆς, κατάλληλης καί ὑγιεινῆς στέγης, ὅπως γίνεται στή Γαλλία καί τίς ἄλλες χῶρες τῆς Εὐρώπης, ἐξακολουθεῖ νά ἀποτελῆ ὅραμα καί αἴτημα τοῦ φοιτητικοῦ κόσμου.

ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΗΜΕΡΑ, ὅπως θά δοῦμε, ἐξετάζοντας τό κόστος ζωῆς τῶν σπουδαστῶν στήν Πάτρα, ἡ ἐξασφάλιση ἀπό τό κράτος φοιτητικῆς στέγης μέ μικρή ἐπιβάρυνση τῶν σπουδαστῶν γιά τά ἔξοδα συντηρήσεως καί τή μισθοδοσία τοῦ προσωπικοῦ, εἶναι στοιχειώδης ἀνάγκη τῆς πλειοψηφίας τῶν φοιτητῶν καί ὄχι μόνο τῶν ἀπόρων. Σ' αὐτό τό συμπέρασμα καταλήγει ὅποιος ἔλθη σ' ἐπαφή μέ τή ζωή τῶν φοιτητῶν στήν Πάτρα καί γιά ἕνα ἄλλο λόγο:

● Ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ γιά τήν Πανεπιστημιούπολη προβλέπει, ὅπως πληροφοροῦμαι, τήν ἀντιμετώπιση παγίως τῶν ἀναγκῶν στεγάσεως, στήν ὑπό μελέτη Φοιτητική Ἑστία, μόνο τοῦ 1)10 τοῦ φοιτητικοῦ πληθυσμοῦ, ὁ ὁποῖος τό 1985 ὑπολογίζεται ὅτι θά φθάση τά 12.000 ἄτομα.

● Η ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ στέγη ἀποτελεῖ ἕνα σοβαρό πρόβλημα γιά τούς φοιτητές στήν Πάτρα καί συγχρόνως μιά σημαντική οἰκονομική ἐπιβάρυνση. Ἕνας φοιτητής ὅμως, πού ξεκινάει ἀπό τό σπίτι του γιά νά σπουδάση στό Πανεπιστήμιο Πατρῶν, ἔχει νά ἀντιμετωπίση ἕνα συνολικό κόστος ζωῆς, πού μπορεῖ νά μετρηθῆ μόνο μέ μεγάλες στερήσεις τῆς οἰκογενείας του καί τοῦ ἰδίου.

● ΥΠΟΛΟΓΙΖΕΤΑΙ, ὅτι τό κόστος ζωῆς τῶν σπουδαστῶν στήν Πάτρα κυμαίνεται γύρω στίς 3.500 δραχμές τό μῆνα. Νοῖκι, διατροφή, βιβλία, μεταφορικά, ψυχαγωγία καί διάφορα ἄλλα μικροέξοδα συνιστοῦν ἕνα ἀπαγορευτικό ὅριο 35.000 δραχμῶν περίπου τό χρόνο γιά τά παιδιά πού προέρχονται ἀπό φτωχά καί μεσαῖα εἰσοδηματικά στρώματα. Ὁ χρόνος πού λειτουργεῖ τό Πανεπιστήμιο Πατρῶν εἶναι λίγος καί δέν ὑπάρχουν στοιχεῖα γιά τόν ἀριθμό τῶν νέων, πού ἐνῶ ἄρχισαν νά σπουδάζουν ἐγκατέλειψαν στή μέση τίς σπουδές τους γιά οἰκονομικούς λόγους.

ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

ΑΠΟ συζητήσεις πού εἶχα μέ πολλούς φοιτητές διαπίστωσα, ὅτι δέν εἶναι λίγοι ἐκεῖνοι πού γιά νά ἀντιμετωπίσουν ἕνα μικρό μέρος τῶν ἐξόδων τους ἀναγκάζονται νά ἐργασθοῦν. Ὁ ἀριθμός ὅμως τῶν ἐργαζομένων φοιτητῶν τῆς Πάτρας εἶναι δύσκολο νά προσδιορισθῆ γιατί οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτούς παραδίδουν ἰδιαίτερα μαθήματα σέ μαθητές τοῦ γυμνασίου. Γιά τούς σπουδαστές ὅμως τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν αὐτό εἶναι ἰδιαίτερα κουραστικό. Γιατί, ἐκτός ἀπό τήν παρακολούθηση τῶν παραδόσεων ἔχουν καθημερινή ἄσκηση στά ἐργαστήρια καί ἕνα ὡρολόγιο πρόγραμμα μέ μεγάλα κενά — ἀπό ἔλλειψη αἰθουσῶν, ὀργάνων καί διδακτικοῦ προσωπικοῦ — πού τούς ἀναγκάζει νά σπαταλοῦν πολλές ὧρες

ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ νά βρῶ ποιά εἶναι ἡ κοινωνική προέλευση τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν δέν εἶχε ἀποτέλεσμα.

● Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ δέν ἦταν σέ θέση νά μέ πληροφορήση γιά τήν κοινωνική σύνθεση τῶν 2.200 φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Ὅπως καί στά ἄλλα ἀνώτατα ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα, δέν λειτουργεῖ ὑπηρεσία, πού νά συγκεντρώνη παρόμοια στοιχεῖα. Ἡ Ἐθνική Στατιστική Ὑπηρεσία, μέ τό εἰδικό ἐρωτηματολόγιο πού ἀπευθύνει στούς φοιτητές κατά τήν ἐγγραφή τους στίς σχολές, διαμορφώνει τούς πίνακες σέ γενικές κατηγορίες, ἀπό τίς ὁποῖες δέν μποροῦν νά βγοῦν συμπεράσματα.

● ΩΣΤΟΣΟ, μιά στατιστική ἔρευνα, πού θά γινόταν κάθε χρόνο ἀπό τίς γραμματεῖες καί τούς φοιτητικούς συλλόγους μέ σκοπό νά ἀποκαλύψη τήν πραγματική κοινωνική σύνθεση τοῦ σπουδαστικοῦ πληθυσμοῦ, θά ἀποτελοῦσε σταθερό ὁδηγό γιά τόν βαθμό ἐκδημοκρατισμοῦ στήν ἀνώτατη ἐκπαίδευση.

● ΕΤΣΙ, γιά τήν ἔρευνά μας, ἡ μοναδική ἔνδειξη εἶναι τά μηνιαῖα ἀπαραίτητα ἔξοδα ἑνός φοιτητῆ πού ὅλοι ἐδῶ συμφωνοῦν, ὅτι κυμαίνονται γύρω στίς 3.500 δραχμές. Παρά τίς διευκολύνσεις πού συνιστοῦν ἡ κατάργηση τῶν διδάκτρων, ἡ δωρεάν παροχή συγγραμμάτων καί ἡ αὔξηση τοῦ ποσοῦ γιά τό φοιτητικό συσσίτιο τῶν ἀπόρων, ἡ μετατροπή τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως σέ κατοχυρωμένο δικαίωμα ὅλων προϋποθέτει τή λήψη σημαντικῶν μέτρων, πού νά ἀπαλλάσσουν τούς σπουδαστές ἀπό τό ἄγχος τῶν οἰκονομικῶν ἐπιβαρύνσεων.

ΤΕΣΣΕΡΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ

ΑΠΟ τή σκοπιά τῶν φοιτητῶν τά μέτρα πού πρέπει νά ληφθοῦν, συμπυκνώνονται στό τετράπτυχο: Στέγη - Διατροφή - Ὑποτροφίες - Ἐπιχορηγήσεις. Οἱ λύσεις πού προτείνονται μποροῦν νά μειώσουν τό κόστος ζωῆς τῶν σπουδαστῶν σέ ἀνεκτά ἐπίπεδα:

— Αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑποτροφιῶν πού παρέχονται ἀπό τό Ἵδρυμα Κρατικῶν Ὑποτροφιῶν. «Ὁ θεσμός τῶν ὑποτροφιῶν — ἀναφέρεται στίς ἀποφάσεις τοῦ Δ' Πανσπουδαστικοῦ Συνεδρίου — καθιερώνεται μέ τήν εὐγενική πρόθεση νά ἀπελευθερώση ἕνα μέρος ἤ καί τό σύνολο τῆς σπουδαζούσης νεολαίας ἀπό τό φοβερό πλέγμα τῶν οἰκονομικῶν ἀντιξοοτήτων, πού συνήθως ἐκτονώνουν κάθε ἔφεση πρός ἐπιστημονικές κατακτήσεις». Καί συνεχίζουν: «Τό ποσοστό τῶν ὑποτροφιῶν εἶναι ἀπαραίτητο νά καλύπτη τά 40% τοῦ συνόλου τῶν φοιτητῶν καί τό ποσό τῆς ὑποτροφίας νά διπλασιαστῆ».

— Ἀνάληψη ἀπό τό κράτος τῶν ἐξόδων τῶν σπουδαστῶν, πού οἱ οἰκογένειές τους ἔχουν ἐτήσιο εἰσόδημα, τό ὁποῖο κυμαίνεται στά ἐπίπεδα τοῦ κόστους σπουδῶν. Ἡ καθιέρωση τοῦ νέου αὐτοῦ θεσμοῦ τοῦ φοιτητικοῦ ἐπιδόματος, ἀπαλλάσσει τόν φοιτητή ἀπό μελλοντικά βάρη ἐξοφλήσεως, ὅπως συμβαίνει στήν περίπτωση τῶν φοιτητικῶν δανείων.

— Τά φοιτητικά ἑστιατόρια νά μήν εἶναι ἰδιωτική ἐπιχείρηση. Νά τά ἀναλάβουν μικτές ἐπιτροπές ἀπό ἐκπροσώπους τῶν Ἱδρυμάτων καί τῶν φοιτητῶν μέ σκοπό νά ἐξασφαλίσουν φτηνή καί καλή τροφή σέ ὅλους τούς φοιτητές. Ἡ ἀνάθεση τῶν ἑστιατορίων σέ ἰδιῶτες ἐπιχειρηματίες αὐξάνει τό κόστος τοῦ φαγητοῦ, χωρίς πάντα νά μπορῆ νά ἐξασφαλίζεται ἡ καλή του ποιότητα. Στή Γαλλία τήν εὐθύνη γιά ὅλα τά φοιτητικά ἑστιατόρια ἔχει Αὐτόνομος Κρατικός Ὀργανισμός καί εἶναι γνωστό ὅτι οἱ φοιτητές σιτίζονται μέ ἐλάχιστα χρήματα.

ΤΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΕΡΙΚΕΣ παρατηρήσεις γιά τά φοιτητικά συγγράμματα. Τό πρόβλημα συνδέεται μέ τήν ὕπαρξη συγγραμμάτων καί τήν ἐπιστημονική τους ἐνημερότητα.

● ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ πού δίνει στόν ἀπολογισμό τοῦ β' ἑξαμήνου τοῦ 1972 ὁ στρατηγός Τάγαρης εἶναι τά ἀκόλουθα: «Ἐπί 242 διδασκομένων μαθημάτων ὑπάρχουν συγγράμματα γιά 100, πολυγραφημένες σημειώσεις γιά 130 καί διά λοιπά τηροῦνται σημειώσεις».

● ΓΙΑ τήν ἐπιστημονική ἐπάρκεια καί ἐνημερότητα τῶν συγγραμμάτων καί σημειώσεων ἁρμόδιοι νά κρίνουν εἶναι οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες.

● ΣΕ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ, καθηγητές τοῦ Πανεπιστημίου μοῦ εἶπαν γιά τό θέμα τῶν συγγραμμάτων:

— Στά προβλήματα τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως, τά πρωταρχικά εἶναι: βιβλία, ἄνθρωποι, χῶροι, ἐξοπλισμός. Δηλαδή, διάθεση πιστώσεων ἀπό τό κράτος. Εἰδικά γιά τά συγγράμματα, τά πρόβλημα ἔχει μιά οἰκονομική καί μιά ἐπιστημονική πλευρά.

— Ἡ ὑποχρέωση τῶν καθηγητῶν νά ἐκδίδουν συγγράμματα ἀποτελεῖ δίκαιο αἴτημα τῶν φοιτητῶν. Ἡ ἱκανοποίηση ὅμως αὐτοῦ τοῦ αἰτήματος προσκρούει στά ἴδια τά πράγματα. Πρῶτον, τά βιβλία σήμερα γράφονται γιά λίγα χρόνια καί χρειάζονται συχνές ἐνημερωμένες ἐπανεκδόσεις. Δεύτερο, τά βιβλία ἀπευθύνονται σέ μικρό ἀγοραστικό κοινό, κοστολογοῦνται ἀπό τό κράτος φθηνά καί ἡ ἀπόσβεση τοῦ κεφαλαίου πού διατέθηκε γιά τήν ἔκδοσή τους γίνεται ὕστερα ἀπό πολλά χρόνια.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΗ

— Γιά νά ἀντιμετωπισθῆ τό ζήτημα ἀπαιτεῖται διεύρυνση τῆς ἀγορᾶς τῶν πανεπιστημιακῶν συγγραμμάτων. Μόνο ἐφ' ὅσον ὅλοι οἱ σπουδαστές τῶν ἀντιστοίχων σχολῶν καί τμημάτων τῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν Ἱδρυμάτων διδάσκωνται ἀπό τό ἴδιο βιβλίο, μπορεῖ αὐτό νά ἐξασφαλισθῆ.

— Αὐτό τό σύγγραμμα νά εἶναι προϊόν συλλογικῆς ἐργασίας τῶν καθηγητῶν πού διδάσκουν τό ἀντίστοιχο μάθημα. Οἱ καθηγητές νά ἐκδίδουν — μέ ἔξοδα τοῦ Πανεπιστημίου — συμπληρωματικές πολυγραφημένες σημειώσεις γιά τήν ὑποστήριξη τῶν δικῶν τους ἐπιστημονικῶν ἀπόψεων.

— Τήν ἔκδοση τῶν συγγραμμάτων νά ἀναλάβη τό κράτος εἴτε μέσω τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων, εἴτε μέ τήν ἵδρυση ἄλλου Ὀργανισμοῦ ἐκδόσεως πανεπιστημιακῶν συγγραμμάτων.

Στό φύλλο τῆς Δευτέρας:

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΒΑΘΟΣ

Τέταρτη ἀνταπόκριση ἀπό τήν Πάτρα.

— Μέ μιά τέτοια ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος οἱ φοιτητές θά ἔχουν ἐγκαίρως συγγράμματα, πού θά εἶναι πάντα ἐνημερωμένα καί οἱ καθηγητές δέν θά ὑφίστανται τίς σημερινές μεγάλες οἰκονομικές θυσίες.

● ΠΑΡΟΜΟΙΕΣ ἀπόψεις ἔχουν διατυπώσει καί οἱ φοιτητές. Ἀπό τίς ἀποφάσεις τοῦ Δ' Πανσπουδαστικοῦ Συνεδρίου. Ἀντιγράφω τό σχετικό ἀπόσπασμα:

«Γιά νά λυθῆ τό τεράστιο θέμα τῶν φοιτητικῶν συγγραμμάτων, εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀναλάβη τήν ἔκδοσή τους εἴτε ἕνας δημόσιος ὀργανισμός πού θά ἱδρυθῆ εἰδικά γιά τόν σκοπό αὐτό, εἴτε ὁ Ὀργανισμός Ἐκδόσεων Σχολικῶν Βιβλίων (ΟΕΣΒ), ὁ ὁποῖος θά ἀναπτύξη δραστηριότητα καί πρός αὐτή τήν κατεύθυνση.

»Τήν ἐκδοτική προσπάθεια πρέπει νά διευθύνη συμβούλιο, ἀποτελούμενο ἀπό ἐκπρόσωπο τοῦ ὑπουργείου Παιδείας, ἐκπροσώπους τῶν πανεπιστημιακοῦ ἐπιπέδου Σχολῶν καί ἐκπροσώπους τῆς Ἐθνικῆς Φοιτητικῆς Ἑνώσεως Ἑλλάδος (ΕΦΕΕ).

● ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ δέν πρέπει νά περιορίζωνται στά συγγράμματα τῶν καθηγητῶν, ἀλλά νά ἐπεκτείνωνται καί σέ ἐπιστημονικές ἐργασίες ἀξιόλογες, Ἑλλήνων καί ξένων ἐπιστημόνων».

ΑΡΙΣΤ. ΜΑΝΩΛΑΚΟΣ

Τό «Διοικητήριον», ὅπως ὀνομάζονται οἱ κτιριακές ἐγκαταστάσεις, ὅπου στεγάζονται ὅλα σχεδόν τά γραφεῖα καί οἱ ὑπηρεσίες τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν